

ปรัชญาตะวันตก :

บทที่ ๑ ความหมายและขอบข่ายปรัชญา

บทที่ ๑ ความหมายและขอบข่ายปรัชญา

- ขอบข่ายเนื้อหา
 - ความหมายของปรัชญา
 - ปรัชญากับศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
 - สาขาปรัชญา
 - อภิปรัชญา
 - ญาณวิทยา
 - ตรรกศาสตร์
 - จริยศาสตร์
 - สุนทรียศาสตร์

ความหมายของปรัชญา

ปรัชญา

ปร

+

ชญา

รอบ, ประเสริฐ

รู้, เข้าใจ

ความรู้อันประเสริฐ ความรอบรู้ หรือความรู้ขั้นสูง
(ความหมายเน้นไปที่ความรู้ ผู้รู้)

Philosophy

Philos

+

Sophia

ความรัก, ความสนใจ

ความรู้

ความรักในความรู้ หรือความรักในความรอบรู้ (The Love of Wisdom)
(ความหมายเน้นกระบวนการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ)

นักปรัชญา หรือ Philosopher

- พิธากอรัส เป็นผู้ใช้คำนี้ เป็นคนแรก
- นักปรัชญาต้องการศึกษาทุกเรื่อง
- เนื้อหาของปรัชญากินพรมแดนกว้างที่สุดที่สติปัญญาของมนุษย์จะอำนวย

ขอบข่ายปรัชญา

- รวมความว่า ปรัชญาเป็นเรื่องของความรู้
ทั้งการแสวงหาความรู้ (Seek Wisdom) และความรู้ที่
ค้นพบแล้ว (Wisdom Sought) ล้วนอยู่ภายในขอบข่ายของ
วิชาปรัชญาทั้งสิ้น

ปรัชญากับศาสนาและศาสตร์ต่าง ๆ

- คนเราคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อหาคำตอบให้กับปัญหาใด คำตอบของปัญหานั้นจัดเป็นความรู้เชิงปรัชญา
- ความรู้เชิงปรัชญาเป็นความรู้แบบปลายเปิด (Open-Ended)
- ปัญญาทางศาสนาเป็นความรู้แจ้งที่ไม่มี ความเคลือบแคลงสงสัย แต่ปรัชญา (Philosophy) เป็นความรู้ที่ยังต้องพิสูจน์ต่อไป

ปรัชญากับศาสนาและศาสตร์ต่าง ๆ

- เมื่อใดความรู้เชิงปรัชญาได้รับการพิสูจน์ด้วยวิธีทางคณิตศาสตร์ หรือการสังเกตทดลอง เมื่อนั้น ความรู้นั้นกลายเป็น **ศาสตร์**
- ความรู้ที่จะเป็นศาสตร์ได้ต้องผ่านการสังเกตและพิสูจน์ทดลองจนได้ผลในเกือบทุกครั้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์

ประเด็น	ปรัชญา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์
คำจำกัดความ	ระบบความคิดของมนุษย์ จักรวาลวิทยา	ความรู้สึกละโลกทัศน์ และหลักดำเนินชีวิต	โลกทางกายภาพ ระบบที่อยู่ภายนอกมนุษย์
พัฒนาการ	เกิดขึ้นพร้อมกับมนุษย์ แต่เป็นระบบในสมัยกรีก	เกิดขึ้นพร้อมมนุษย์ ลัทธิพิธีเกิดขึ้น จากนั้นศาสนาอุบัติขึ้น	แยกตัวออกจากปรัชญา ในช่วงศตวรรษที่ ๑๗
บ่อเกิด	ความสงสัย	ความกลัว ต้องการหลุดพ้นจากทุกข์	ต้องการควบคุมธรรมชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ (ต่อ)

ประเด็น	ปรัชญา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์
สิ่งที่ศึกษา	โลกวัตถุและจิตใจ	จิตใจ	โลกวัตถุ
วิธีการ	นิรนัยและอุปนัย	ประสบการณ์ทาง ศาสนา ขัดเกลากจิตใจ	นิรนัย การลดทอน เห็นวิธีการวิเคราะห์
เป้าหมาย	ความรู้ ความจริง	เข้าถึงความจริงสูงสุด อยู่กับพระเจ้า นิพพาน	อธิบาย ทำนาย และ ควบคุมธรรมชาติ
ข้อจำกัด	โลกภายในของ มนุษย์ พิสูจน์ ตรวจสอบได้ยาก	บางลัทธิเน้นศรัทธา ที่ขาดสมมูลทางปัญญา	สนใจเฉพาะโลกวัตถุ

สาขาวิชาปรัชญา

อภิปรัชญา (Metaphysics)

ญาณวิทยา (Epistemology)

ตรรกศาสตร์ (Logic)

จริยศาสตร์ (Ethics)

สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)

1. อภิปรัชญา (Metaphysics) หมายถึง

“เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาบริสุทธิ์ ที่ว่าด้วยความจริงอันติมยะ (Ultimate Reality) คือความสูงสุดซึ่งเป็นแก่นแท้ของสิ่งทั้งมวล

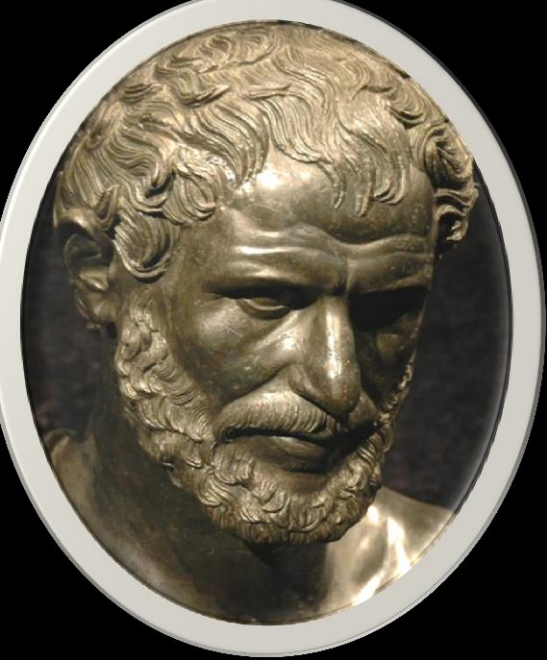
“ปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากการเห็นทั่วไปหรือความรู้ที่อยู่นอกเหนือการรู้เห็นใดๆ แต่สามารถรู้และเข้าใจด้วย**เหตุผล**”

พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์

1.1 วัตถุนิยม (Materialism) ความจริงคือสสาร/พลังงาน

1.2 จิตนิยม (Idealism) ความจริงคือจิต

1.3 ทวินิยม (Dualism) ความจริงคือพลังงานและจิต

Metaphysics of Heraclitus

“...สรรพสิ่งเคลื่อนไหวไปเป็นกระแส...ท่านไม่สามารถก้าวลงในแม่น้ำสายเดียว (กระแสน้ำที่ไหล) ได้ถึงสองครั้ง เพราะน้ำใหม่ไหลมาที่ตัวเราตลอดเวลา...”

“...ไม่มีอะไรเที่ยงแท้ นอกจากความเปลี่ยนแปลง...โลกนี้ ซึ่งเป็นโลกเดียวกันสำหรับทุกคน ไม่มีเทพเจ้าองค์ใดหรือมนุษย์คนใดสร้างขึ้นมา หากแต่โลกนี้ได้เป็นไป กำลังเป็นไป และจักเป็นไฟอมตะ...”

2. ญาณวิทยา (Epistemology) หมายถึง....

“วิชาที่ว่าด้วยความรู้หรือทฤษฎีความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย
บ่อเกิดของความรู้, ธรรมชาติของความรู้, ขอบเขตของความรู้
และความสมเหตุสมผลของความรู้”

2.1 ผัสสาการ (Sensation) ความรู้จากประสาทสัมผัส

2.2 เหตุผล (Reason) ความรู้จากเหตุผล

2.3 อัจฉินตญาณ (Intuition) ความรู้จากการหยั่งรู้

Epistemology of Plato

ความรู้ หมายถึง การค้นพบมโนคติ (Idea)

สิ่งที่เราปรากฏต่อเราเป็นเพียงมายาหรือส่วนหนึ่งของมโนคติ

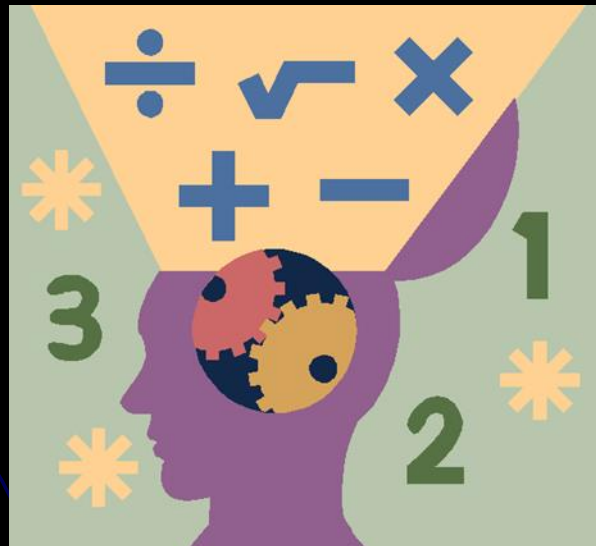

ท่านคิดว่า คนเรารู้อะไรได้ยังไง ?

3. ตรรกศาสตร์ (Logic) หมายถึง...

เป็นวิชาที่เสนอข้อคิด กฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผนต่างๆ
เกี่ยวกับเรื่องเหตุผล ผู้ศึกษาวิชาปรัชญาอาศัย
ตรรกศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงปรัชญา

ขอบเขตของตรรกศาสตร์

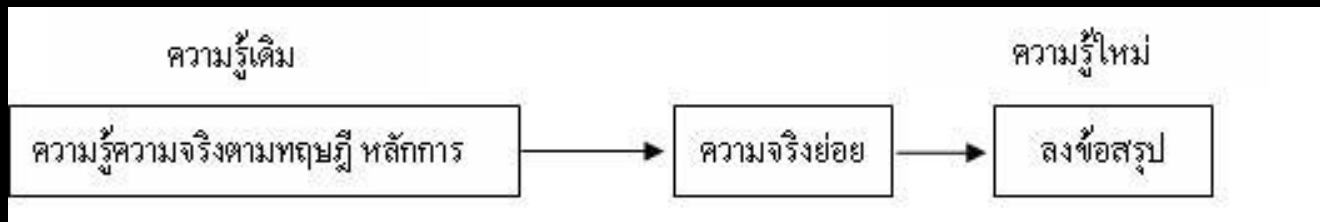
- กำหนดหาเหตุผล ๒ แบบใหญ่ ๆ คือ

วิธีการนิรนัย

วิธีการอุปนัย

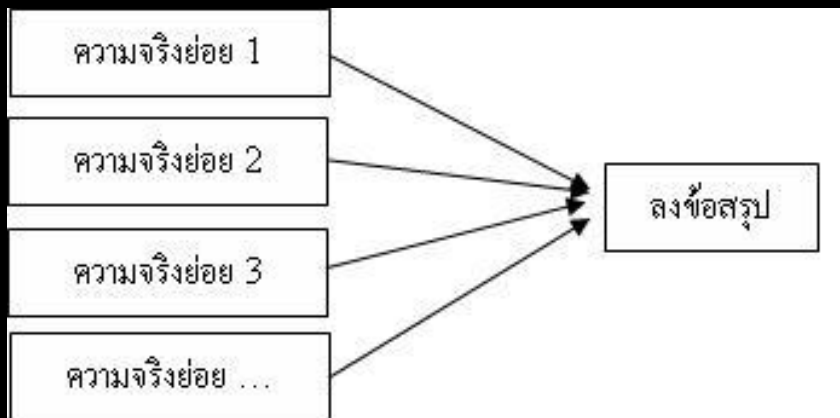
วิธีการนिरภัย

ดอกไม้สีขาวมีกลิ่นหอม (ความรู้เดิม หรือประโยชน์อ้าง)
ดอกมะลิมีสีขาว (ความจริงย่อย)
ดอกมะลิมีกลิ่นหอม (ข้อสรุป)

วิธีการอุปนัย

แม่ชอบซื้อสินค้าที่มีของแถม

(ความจริงย่อย ประโยคอ้าง)

พี่สาวชอบซื้อสินค้าที่มีของแถม

(ความจริงย่อย ประโยคอ้าง)

เพื่อนผู้หญิงชอบซื้อสินค้าที่มีของแถม

(ความจริงย่อย ประโยคอ้าง)

ป้าชอบซื้อสินค้าที่มีของแถม

(ความจริงย่อย ประโยคอ้าง)

ผู้หญิงชอบซื้อสินค้าที่มีของแถม

(ข้อสรุป)

4. จริยศาสตร์ (Ethics) หมายถึง...

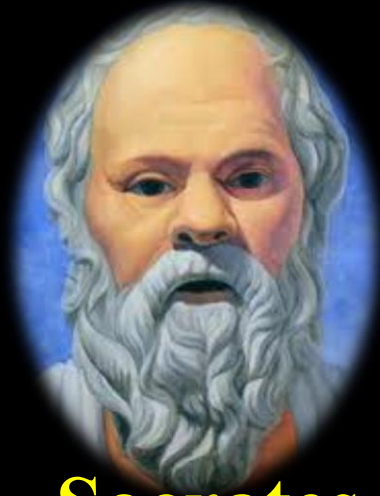
แนวคิดที่ว่าด้วยเกณฑ์แห่งความประพฤติของมนุษย์

ปัญหาทางจริยศาสตร์

4.1 ความมีอยู่ของคุณค่าความดี

4.2 เกณฑ์การตัดสินความดี

4.3 อุดมคติของชีวิต

Socrates

“ความรู้คือคุณธรรม (Knowledge is Virtue)”

“...ไม่มีใครทำผิดโดยตั้งใจ...”

Aristotle

“ความสุขคือกิจกรรมของวิญญาณที่สอดคล้องกับ
คุณธรรมที่สมบูรณ์”

คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่ดี เช่น ความกล้าหาญ
ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ซึ่งมีอยู่ใน
จิตใจจนเป็นลักษณะนิสัย (State of character)

**WHAT IS THE
MEANING
OF LIFE?**

**WHATEVER YOU
WANT IT TO BE.**

(JAMES FREY)

5. สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) หมายถึง...

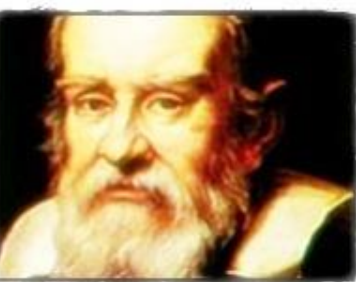
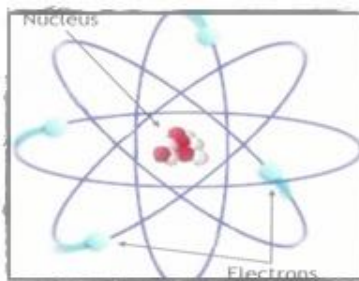
วิชาที่ว่าด้วยความงามและสิ่งที่งาม
ทั้งในงานศิลปะและในธรรมชาติ

ปัญหาทางสุนทรียศาสตร์

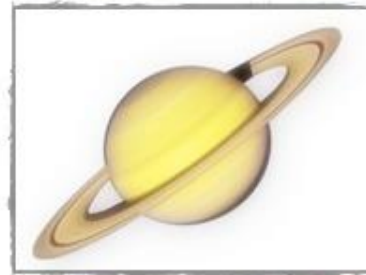
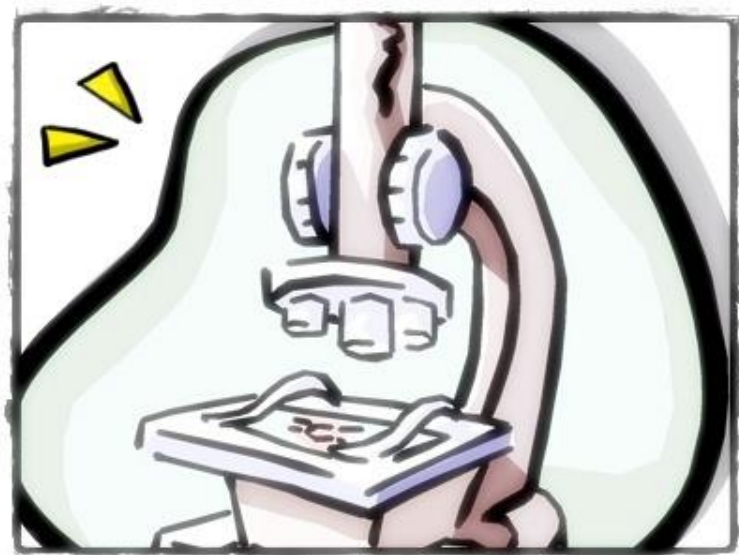
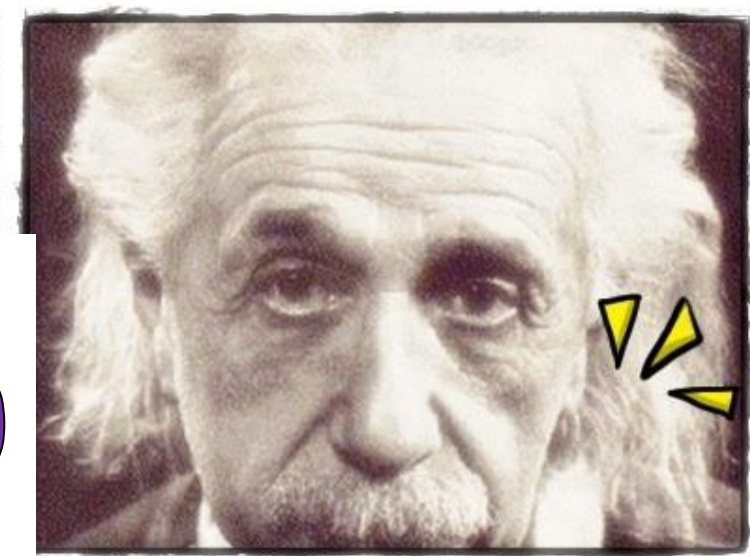
- อะไรคือสิ่งสวยงาม ?
- เราจะตัดสินได้อย่างไรว่าอะไรงาม ?
- เราใช้อะไรเป็นมาตรฐานในการตัดสินว่า
อะไรงามหรือไม่งาม ?

คนจะงาม งามหน้าใจใช้ใบหน้า

ฉบับที่ ๑

ดาวน์โหลดไฟล์นี้ได้ที่

www.philosophychic.com

สนุกกับการเรียนรู้ปรัชญาและศาสนาแบบชิค ๆ เคียงคู่รอยยิ้ม